

*el gust per
la lectura*

Curs 2014-2015

3r i 4t d'ESO

BARCELONA

1706 • 1714

**BARCELONA
1706-1714.
DIETARI D'UN
ADROGUER**
Oriol Garcia Quera

Guia de lectura
Dossier de l'alumne

El gust per la lectura
Curs 2014-2015 - 3r i 4t d'ESO
Històries de 1714

Barcelona 1706-1714. Dietari d'un adroguer

Oriol Garcia Quera

Guia de lectura
Oriol Garcia Quera
Anna Grau Gimeno

Departament d'Ensenyament
Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersiò i Acolliment Lingüístics

Setembre 2014

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n citi l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	4
ABANS DE LLEGIR	
Part externa del llibre	5
Part interna del llibre	8
TOT LLEGINT	
Pas a pas	10
Presentació del dietari	10
Barcelona sense el duc d'Anjou	11
De la derrota d'Almansa a l'arribada d'Elisabet Cristina a Barcelona	16
Barcelona, ciutat reial	19
La mort de Josep I sense descendència	21
Barcelona sense el rei Carles III	23
El Tractat d'Utrecht i les seves conseqüències	24
L'atac dels borbònics	25
Les traduccions del dietari	26
El llegat	28
Els personatges	29
Activitat de síntesi	31
DESPRÉS DE LLEGIR	
Conversa literària	35
La vida a Barcelona el 1714	36
Càmera i... acció!	39
Annex 1: Glossari de recursos visuals	40
Annex 2: Mapa de Barcelona el 1714	42

PRESENTACIÓ

Ens trobem davant d'una obra que, per la seva originalitat, no és fàcil de classificar. Es tracta d'un llibre que evoca una època històrica en què la ciutat de Barcelona va viure alguns dels fets més violents i decisius de la seva història.

*Barcelona 1706-1714. Dietari d'un adroguer*¹ és una obra de ficció, malgrat que alguns fets que s'expliquen són reals i que molts dels personatges que hi apareixen també ho són. Narra els fets, amb text i imatges, d'una manera versemblant i amb grans dosis de realisme, gràcies a l'esforç de l'autor per ser fidel a l'època i els fets històrics.

Oriol Garcia Quera és un reconegut autor de còmics històrics i també duu a terme activitats sobre el còmic en centres escolars.

Aquesta guia de lectura està estructurada de la manera següent:

- **Abans de llegir.** Tenint en compte que es tracta d'un llibre de format regal, poc habitual en les lectures escolars, a l'apartat d'abans de la lectura es remarquen especialment l'observació dels aspectes formals del llibre. L'apartat té l'objectiu de familiaritzar el lector amb el llibre que té a les mans. Es tracta d'analitzar la informació que ens proporcionen la portada, la contraportada, la il·lustració; en definitiva, les parts externes del llibre. I també de recuperar els coneixements previs que tenen els lectors sobre els continguts del llibre, de manera que pugin utilitzar i ampliar els coneixements històrics i culturals necessaris per millorar la comprensió del llibre.
- **Tot llegint.** Conté activitats per facilitar la interpretació del text i de les il·lustracions. Serveixen d'acompanyament de la lectura i per seguir l'argument, tenint en compte tant el text com les imatges. L'objectiu és ajudar a aprofundir en la comprensió del llibre. Aquest apartat té en compte els blocs temàtics de lectura que es corresponen, a grans talls, amb l'esdevenir de la història.
- **Després de llegir.** Aquest apartat amplia i va més enllà de la lectura del llibre. S'hi plantegen activitats de reflexió crítica, pensades per aprofundir en els continguts del llibre. Aquí no s'oblida la importància d'ajudar els lectors a crear-se una opinió crítica sobre el que han llegit i a transmetre-la amb arguments raonats.

La web <http://www.xtec.cat/web/centres/celebracions/2013/1714> [consultajuliol del 2014] conté propostes i recursos sobre el Tricentenari dels fets del 1714 que poden ser de gran utilitat per complementar la informació sobre els aspectes històrics del llibre.

Esperem que aquesta guia us ajudi a aprofundir en tots els aspectes del llibre, a elaborar-ne la vostra pròpia interpretació i a compartir-la amb els vostres companys.

¹ Garcia Quera, O. (2013): *Barcelona 1706-1714. Dietari d'un adroguer*. Ajuntament de Barcelona, Direcció de Serveis Editorials.

ABANS DE LLEGIR

Per començar, és recomanable preveure una conversa compartida amb els alumnes a partir dels aspectes exteriors del llibre. A continuació trobareu una guia per a aquesta activitat.

Part externa del llibre

1. Observa com és el llibre externament i contesta les preguntes següents:

- Com són les tapes del llibre que tens a les mans?
- Quina forma té aquest llibre?
- I quina mida?
- Trobes alguna relació entre el títol i la mida i el format del llibre?
- Passa la mà per damunt de la coberta i observa-la bé:
 - Té relleus?
 - Quin color s'ha utilitzat per a les lletres?
 - Té relació el títol amb el dibuix i els colors que s'hi utilitzen?
 - Quines diferències trobes entre l'aspecte i el format d'aquest llibre i els que acostumes a llegir a classe?
 - Per què creus que hi ha aquestes diferències?

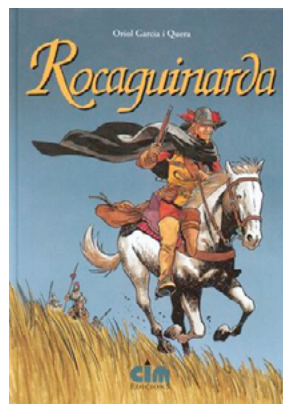
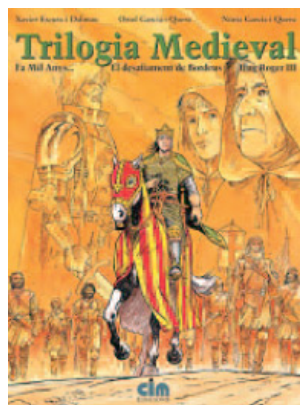
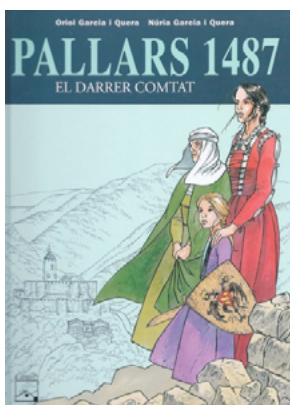
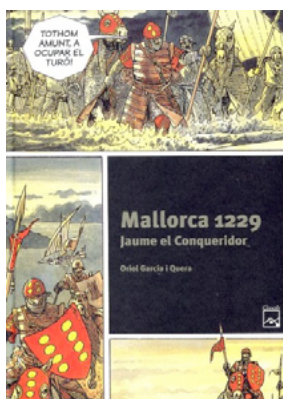
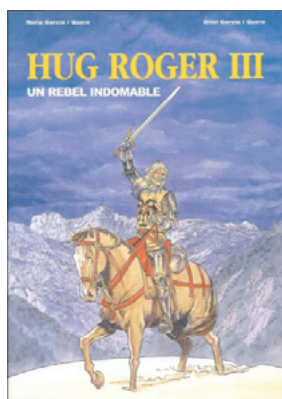
2. Ara llegeix el títol i fes hipòtesis:

- Quina pot ser la temàtica d'aquesta obra?
- Quines d'aquestes accepcions de la paraula dietari que apareixen al diccionari creus que poden ser més adequades per al títol del llibre?
 - 1 m. [HIH] Llibre en què un cronista escriu, per dies, els esdeveniments més notables.
 - 2 m. [LC] [FLL] Llibre en què algú escriu observacions i reflexions dia rere dia.
 - 3 m. [LC] [ED] Llibre en què s'anoten els ingressos i les despeses diàries d'una casa.
- Per què creus que l'autor ha triat el dietari com a forma de presentar la seva història i no un altre gènere?
- En què creus que consistia, tradicionalment, la feina d'un adroguer?

3. Fixa't en la portada. Quina informació consideres que ens aporta la il·lustració?

4. Qui és l'autor d'aquesta obra? Coneixes alguna altra obra seva? Digues alguns dels títols i quins temes tracten. Per ajudar-te a resoldre aquesta activitat, et presentem a continuació algunes portades de les seves obres.

- 5.** Llegeix el text de la contracoberta i després contesta aquestes preguntes:
- Creus que pot tenir interès el dietari personal d'un adroguer?
 - Què creus que s'hi explicarà?
 - Per què creus que el text apareix escrit en tres llengües?
 - Quina deu ser la temàtica d'aquesta obra?

Part interna del llibre

6. Obre el llibre per qualsevol pàgina i observa:

- El paper del llibre és prim o gruixut? Té color o és blanc? Creus que les característiques del paper influeixen en la impressió que causa un llibre?
- Relaciona els apartats que apareixen a l'índex amb el contingut corresponent.

Temps de guerra: 6	[1] Definicions de mots.
Barcelona 1706-1714. Dietari d'un adroguer:	[2] Narració.
Llegat:	[3] Reals i de ficció.
Els personatges:	[4] Què va passar després.
Glossari:	[5] Persones que han ajudat l'autor.
Agraïments:	[6] El context.

- Quin apartat correspon al que s'explica a la contraportada?

7. Quants tipus de lletres diferents trobes en una pàgina? Què indica cada tipografia? Completa la taula

Tipus de lletra	Què indica
Lletra vermella i d'impremta.	El dia en què s'escriu el dietari.

- 8.** Fixa't en la presentació:
- Qui la signa?
 - Quina informació aporta?
- 9.** L'apartat «Temps de guerra» ens situa en el temps i ens fa entrar en la història que llegirem a continuació. Llegeix-lo i contesta les preguntes que trobaràs a continuació.
- Quines paraules o expressions no has entès?
 - Quines informacions t'ha aportat aquest text?
 - Quines altres coses sobre aquest tema voldries conèixer? Creus que la lectura d'aquest llibre t'ajudarà a conèixer-les?
- 10.** Observa, en qualsevol pàgina, la disposició general del text i la imatge, i digues com ho «llegeixes»:
- Mires primer la pàgina en conjunt o els ulls se te'n van als dibuixos?
 - Fas una ullada general a la il·lustració o observes el dibuix amb detall?
 - En quin moment comences a llegir el text?
 - Creus que les imatges sense el text ens permetrien entendre el contingut del llibre? I el text sense les imatges?
 - Com creus que el text ajuda la imatge? I la imatge el text?
- 11.** Abans de començar la lectura, i posat que és el dietari d'un adroguer, aventureu-vos a fer una llista, entre tots, dels productes que creieu que es venien en una adrogueria del segle XVIII.

TOT LLEGINT

Pas a pas

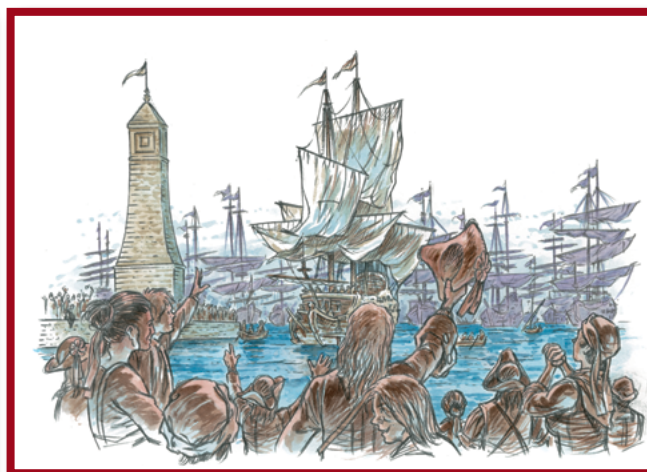
PRESENTACIÓ DEL DIETARI

1. Obre el llibre per les pàgines **8** i **9**, llegeix el text i després observa bé les dues pàgines:

- De quin color i de quina mida és el text de la pàgina esquerra?
- Què hi ha en el dibuix? Què s'hi explica?
- I el text de la dreta?
- Explica la sensació que et transmeten els dibuixos:
 - Els trobes alegres o tristos?
 - Són realistes o fantàstics?
 - Tenen molts o pocs detalls?
 - En quina posició es troba qui fa els dibuixos?

Pàgina 8

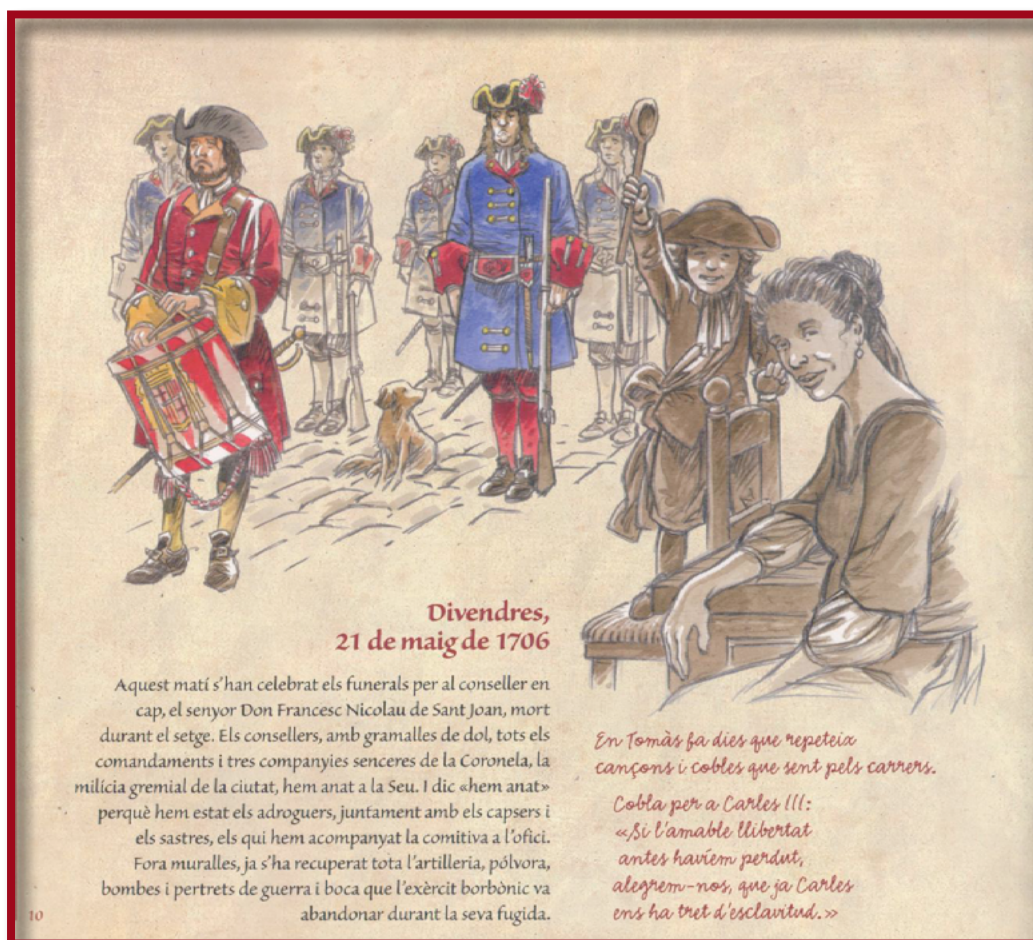
Pàgina 9

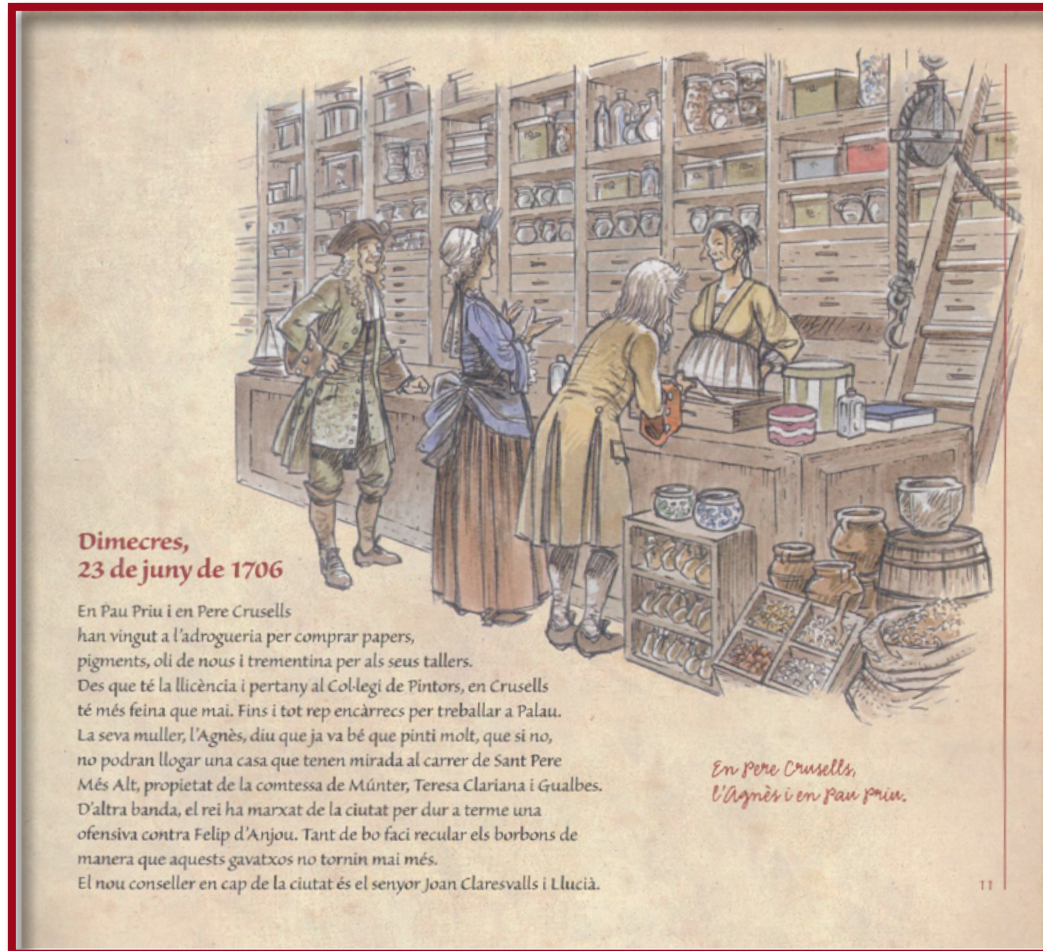
2. Comenteu a classe el significat de la frase: «Avui el nét del rei Sol s'ha q

3. Completeu la part corresponent a les pàgines 8 i 9 del quadre-resum de la pàgina 31.

BARCELONA SENSE EL DUC D'ANJOU

4. Observa les pàgines 10 i 11 i digues com s'hi ha repartit la informació, segons els diferents tipus de lletra i les il·lustracions.

Pàgina 11

5. En aquesta mateixa pàgina 10 es defineix la Coronela com la milícia gremial de la ciutat. Explica en què consistia.
6. Llegeix la pàgina 11 (text i imatge) i després contesta aquestes preguntes:
- Què diu el text que s'hi venia en una adrogueria?
 - Aquests productes coincideixen amb la llista que has fet a l'apartat "Abans de llegir"? Quines diferències hi ha?
 - Els productes es venien envasats o a granel?
 - Què t'ho fa pensar?
 - Tenen feina en aquesta època, els pintors a la ciutat?
 - On vol llogar la casa, la senyora Crusells?
 - Existeix encara actualment aquest carrer?
 - En quin barri es troba?
 - De quins dos reis es parla en el text d'aquesta pàgina?
 - Quin és el desig de l'adroguer respecte d'aquests dos reis?

7. La pàgina 12 parla de la vida artística a la ciutat. Llegeix-la i observa el dibuix amb deteniment i després fes les activitats que trobaràs a continuació.

- Ara que ja saps qui formava la Coronela, explica què significa la frase: «A en Pau Priu el Col·legi de Pintors l'ha nomenat sergent de la seva companyia».
- Com s'anomenaven els teatres al segle XVIII?
- Quines semblances i diferències observes en el dibuix entre el teatre tal com és ara i com era al segle XVIII?

8. Observa a la pàgina 13 el recurs de la llum en l'escena del bateig:

- Quina font de llum hi ha apareix?
- Què il·lumina?
- Quines parts queden ombrejades?

9. Observa les il·lustracions de les pàgines 14 i 15 i marca si són veritables o falses les afirmacions següents.

	Veritable	Fals
El dibuix reproduïx fidelment el que diu el text.		
El dibuix té relació amb el text.		
El dibuix aporta nous detalls i complementa el que explica el text.		
El dibuix és abstracte per transmetre millor el missatge.		
El dibuix explica el que no pot explicar-se al text, perquè seria excessiu.		

10. Segons la informació que apareix a la pàgina 15, quina d'aquestes definicions s'ajusta al mètode de la insaculació, mitjançant el qual es triaven els nous consellers?

- Mètode d'elecció utilitzat per escollir els consellers i càrrecs municipals. Consistia a col·locar els noms dels aspirants, en forma de boletes de cera, dins de bosses, per tal que el dia de Sant Andreu un infant en tragués una.
- Cursa de sacs que duïen a terme els candidats a consellers. El que arribava primer i sense caure era nomenat conseller en cap.
- Enviament d'un sac que les persones que aspiraven als càrrecs que es proposaven havien d'omplir d'objectes preciosos destinats al rei, que era qui triava els càrrecs en funció de la riquesa que contenia el sac.
- Escriviu els vostres noms en paperets i reproduïu un procés d'insaculació a l'aula.
- Feu un debat a classe en què discutiu els avantatges i inconvenients que té aquest sistema d'elecció enfront de les eleccions per votació popular. Tingueu en compte els poders absoluts, les dictadures i altres sistemes que conegueu.

11. Observa les il·lustracions de les pàgines 16 i 17. Després contesta les preguntes que apareixen a continuació.

- Quina tècnica creus que ha utilitzat l'autor?
- És un dibuix realista?
- Quins colors hi predominen?
- Què et transmet l'ús dels colors que s'hi utilitzen?
- Quin ofici tenen els personatges que apareixen en el text d'aquestes pàgines?
- Busqueu informació i expliqueu si són persones que van existir realment o són personatges inventats per l'autor.

12. Llegeix (text i imatge) la pàgina 18 i marca en el plànol de l'annex 2 el recorregut del rei per la ciutat.

13. Contesta:

- Qui vestia gramalla?
- En quines ocasions?
- Com era el vestit de coronel?

Pots trobar més informació sobre els uniformes militars a
http://www.guerradesuccessio.cat/organitzacio_militar.html

14. Completa la part corresponent a les pàgines 10 a 18 a la taula de la pàgina 31.

DE LA DERROTA D'ALMANSA A L'ARRIBADA D'ELISABET CRISTINA A BARCELONA

15. Busca informació i digues:

- En quina data es va produir la batalla d'Almansa?
- Segons el que es llegeix al llibre, quants dies va trigar la notícia a arribar a Barcelona?
- Per quins mitjans et sembla que arribaven les notícies aleshores?

16. Com es diu al títol, aquest llibre simula el dietari d'un adroguer. Llegeix la pàgina 19 i completa el text tenint en compte el que has llegit fins ara:

El personatge que escriu el dietari és La narració està escrita en persona del singular i el temps verbal que s'utilitza és el En el dietari se'ns expliquen fets relacionats amb La periodicitat amb la qual el protagonista escriu el dietari és variable i l'escriu perquè vol

- Creus que aquestes deuen ser les característiques habituals d'un dietari? Raona la teva resposta.

17. Informa't del que va passar a Xàtiva i després escriu una entrada de dietari com si hi haguessis estat present i expliquessis les teves vivències.

..... de de 1707

- 18.** En la pàgina 20 l'autor utilitza el pla sencer i en la pàgina següent, el pla general. Consulta el glossari que apareix a l'annex 1, explica com són aquests tipus de plans i per què creus que els ha triat en cada cas.

Pàgina 20

Pàgina 21

- 19.** A la pàgina 22 es fa esment als botiflers i es diu que la majoria van marxar de la ciutat.

- Consulteu un diccionari o una enciclopèdia i expliqueu quin és el significat de la paraula botifler.
- Segons el que s'explica en el llibre,
 - Qui rebia aquest nom?
 - On van anar els botiflers?
 - Per què van marxar de la ciutat?

- 20.** Al llibre apareix una caixa de núvia.

- En quina pàgina apareix?
- Amb quin esdeveniment se la pot relacionar?
- Busqueu informació i expliqueu què contenia una caixa de núvia.

- 21.** Llegeix de la pàgina 23 a la 28 i observa'n els dibuixos amb atenció. Després fes aquestes activitats:

- Explica quines ciutats van caient en poder dels borbònics.
- Explica breument com es viu a Barcelona en aquests moments.
- Busca un pla de detall en aquestes pàgines.
- Com intueixes l'ànim de l'autor del dietari? Justifica la teva intuïció.
- Com anomena l'autor del dietari els romanços de cec?

- Fixa't en la il·lustració de la pàgina 25 i explica per què rebien aquest nom.
- Quina finalitat tenien?
- Quan van desaparèixer?

22. Una característica dels dietaris és que són subjectius i l'autor pot expressar-hi les seves opinions i punts de vista. Busca en les pàgines que es relacionen a continuació expressions que demostrin aquesta subjectivitat.

- Pàgina 20:
- Pàgina 21: Les notícies no són bones.
- Pàgina 23:
- Pàgina 24: Quan comencin a circular aquestes monedes, potser valdrà més no acceptar-les.
- Pàgina 27:

23. Marca en aquest plànol de Barcelona de l'annex 2 el recorregut de la comitiva reial per Barcelona que s'explica a la pàgina 28.

24. Completa la part corresponent a les pàgines 19 a 28 a la taula de la pàgina 31.

pàg.
29-38

BARCELONA, CIUTAT REIAL

25. Observa la il·lustració de la pàgina 30 i després fes aquestes activitats:

- A la pàgina 30 hi ha una imatge molt bonica de Barcelona. Quina és l'església que es veu al fons?

- Qui són els personatges que hi apareixen en primer terme?
- És una perspectiva habitual de la ciutat?
- Des de quin punt de vista està feta?
- Busca un braser en aquestes pàgines; digues on apareix i per a què serveix.

26. Llegeix les pàgines 29, 30, 31, 32 i 33 i contesta les preguntes que trobaràs a continuació.

- Després de l'arribada dels reis a Barcelona, quin ambient es respira en els textos i les il·lustracions d'aquestes pàgines?
- Quina controvèrsia es produeix entre els artistes de la ciutat?
- I tu, què en penses, d'aquesta controvèrsia?

- Busca un primer pla en aquestes pàgines.

27. Llegeix de la pàgina 34 a la 38. Després, fes aquestes activitats:

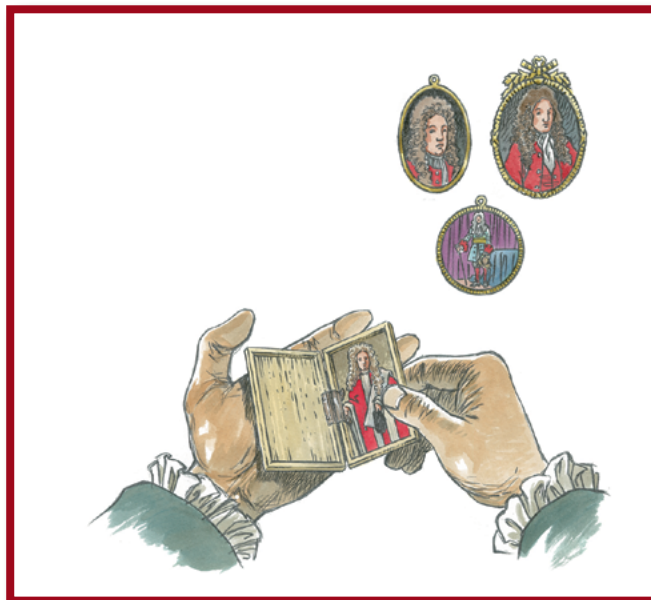
- Quant de temps passa des de la pàgina 34 fins a la pàgina 38?
- Segons el que apareix en aquestes pàgines, quines activitats es fan a la ciutat?
- I què es diu sobre la guerra?
- Observa la imatge de la pàgina 38 i tria la resposta que explica millor què vol aconseguir l'autor del llibre amb el punt de vista d'aquesta il·lustració :
 - Vol ensenyar la ciutat des de Montjuïc, perquè el lector s'adoni que Barcelona té mar.
 - Ensenyar les naus que hi ha al port disposades a atacar.
 - Mostrar el punt de vista que té l'autor del dietari des de la guàrdia que fa a Montjuïc.

28. Completa la part corresponent a les pàgines 29 a 38 a la taula de la pàgina 31.

MORT DE JOSEP I SENSE DESCENDÈNCIA

29. Observa els medallons que apareixen a la pàgina 40. Digues quin pla s'ha utilitzat en cada retrat.

30. Després de llegir i observar amb deteniment la pàgina 41, explica el significat de l'expressió «Fer safareig».

31. Observa la cuina que apareix amb tot detall a la il·lustració de la pàgina 44 i fes les activitats que trobaràs a continuació.

- Localitza-hi els estris que hi ha.
- Tria un objecte i després dóna pistes als teus companys perquè endevinin de quin objecte es tracta i en diguin el nom. Abans de començar, poseu-vos d'acord sobre quina mena d'informació cal donar (lloc on es troba, utilitat, lletra per la qual comença...).

32. Digues la funció de les il·lustracions de les pàgines 43 i 44:

- Il·lustrar estrictament el que diu el text.
- Mostrar detalls del que s'hi explica.
- Causar el desconcert en el lector i dibuixar coses que no hi tenen res a veure.
- Justifica la resposta que has triat.

33. A què juguen els nens de la il·lustració de la pàgina 45?

- Ha perdurat aquest joc al llarg del temps fins als nostres dies?
- Creus que en una guerra els nens juguen?

34. Per parelles, inventeu-vos una quarteta semblant a la que hi ha a la pàgina 46 sobre alguna festa del cicle de l'any que us agradi. Pot ser el mateix Carnestoltes.

35. Fixa't en la pàgina 47:

- Qui era Viladomat, el pintor que apareix a la pàgina 47?
- És un pintor conegut a casa nostra?

36. Llegeix i observa les pàgines 45 a la 49:

- Què ens mostren les imatges?
- I els textos, de què parlen?
- Tria una opció per explicar la diferència que hi ha entre la informació que donen les il·lustracions i la que donen els textos :
 - L'autor ha dibuixat allò que l'adroguer s'imagina que passarà.
 - L'autor ha volgut ensenyar que mentre passen uns fets en la guerra, en la vida quotidiana la gent intenta fer el mateix que si no hi hagués guerra.
 - L'autor vol aprofitar per ensenyar més coses de les que explica el text.
- Quina impressió ens transmet el diari en aquestes pàgines? Expressa-ho en una frase.

37. Completa la part corresponent a les pàgines 39 a 49 a la taula de la pàgina 31.

BARCELONA SENSE EL REI CARLES III

- 38.** Observa el dibuix de la pàgina 51 i relaciona'l amb la dita escrita en lletra manuscrita i tinta vermella. Quin significat té?
- 39.** A partir del contingut de les pàgines 50, 51 i 52, elabora la portada d'un diari que contingui les notícies següents.
- Partida de l'Arxiduc i proclamació d'emperador de Carles III.
 - Pacte de Gènova.
 - Saquejos a la ciutat.
 - Pau d'Utrecht.

Maquetar la distribució d'una portada de diari.

- 40.** Observa el dibuix de la pàgina 53, que és d'un interior. Com s'il·luminaven els interiors de les cases en una època en què no hi havia electricitat?
- 41.** Descriu la barberia que apareix a la pàgina 55, tot comparant-la amb les perruqueries actuals.
- 42.** A la pàgina 57 es parla d'embarcacions. Amb l'ajuda d'un diccionari i d'un cercador, relaciona el nom amb la descripció i després acompanya cada definició d'una imatge de l'embarcació corresponent.

Xalupa: B	A: Antic vaixell de guerra de rem i de veles auxiliars.
Fragata:	B: Embarcació de pesca costanera.
Llagut:	C: Barca amb rem destinada a la pesca o al tràfec.
Galió:	D: Nau de tres o més arbres de tres peces, tots creuats.
Galera:	E: Vaixell de càrrega o de guerra, gran, sense rem, amb tres o quatre arbres de veles, generalment quadrades.

- 43.** Completeu la part corresponent a les pàgines 50 a 58 a la taula de la pàgina 31.

EL TRACTAT D'UTRECHT I LES SEVES CONSEQÜÈNCIES

- 44.** En la pàgina 59 apareix un guardacantó:
- Localitza'l i digues quina funció creus que feien.
 - En queden en algunes cases, de guardacantons? On?
- 45.** A pàgina 61 es parla dels miquelets. Consulta la pàgina 113 i explica qui eren.
- 46.** A la pàgina 61 surt un militar a cavall, Villarroel i a la pàgina 63 s'esmenta Rafael Casanova. Busca informació si et cal i digues si es tracta de personatges reals o ficticis i explica en cinc línies qui eren i què van fer.
- 47.** Llegeix (text i imatge) amb atenció les pàgines de la 59 fins a la 74. Després, fes aquestes activitats:
- Busca informació, explica breument què diu el tractat d'Utrecht i relaciona'l amb la frase «Que Déu ens ampari» que hi ha a la mateixa pàgina.
 - Per què creus que la majoria de pàgines no són en color? La pàgina 63 té color? Explica la relació que tenen el color i el que s'hi explica.
 - Ara explica en què consisteix el setge de Barcelona.
 - Quin dia es va acabar?
 - A quin dia correspon l'última entrada del dietari?
 - Què s'explica en aquesta entrada?
- 48.** Completeu la part corresponent a les pàgines 59 a 74 a la taula de la pàgina 31.

L'ATAC DELS BORBÒNICS

49. Explica el significat d'aquestes últimes pàgines del dietari:

- Quina aspecte tenen les pàgines?
- Quin text hi apareix? Quin significat creus que pot tenir, això?
- Quina és l'última data?
- Què va passar l'endemà?

Les traduccions del dietari

1. En les pàgines 78-109 hi ha la traducció al castellà i a l'anglès del dietari que acabes de llegir. Fes aquestes activitats i després comprova que les traduccions que has fet siguin correctes:

- Tradueix al castellà la frase de la pàgina 27 «Tant de bo no hàgiu de patir mai un altre setge».
- Tradueix a l'anglès aquesta frase treta de la pàgina 66: «I tu, petit o petita, en quin món de bojós viuràs?».
- Tradueix aquestes paraules al català. Després feu un concurs de lletrejar-les en les dues llengües. Queda eliminat qui s'equivoca.

asedio =
barceloneses =
eclipse =
cautivo =
desplazarse =
fenómeno =
perjudicial =
ojalá =
mañana =
celebrado =
milicia =
diestro =
bautizado =
colegio =
miércoles =

d) Feu el mateix amb aquestes paraules angleses:

war =
many =
city =
works =
troops =
pyramid =
shop =
winter =
assistant =
king =
today =
cold =
believe =
bickering =
girls =
never =
Wednesday =

2. Per parelles, imagineu-vos el diàleg que poden tenir els personatges d'aquestes il·lustracions i escriviu-lo en anglès. Podeu fer servir com a ajuda les traduccions a aquesta llengua que apareixen al final del llibre (pàgines 78-109).

A

B

C

D

3. A més d'aquestes traduccions que apareixen al final del llibre, al llarg de la narració apareixen en el text paraules en altres llengües:
- Quines paraules són?
 - En quines llengües?
 - Per que estan en aquesta llengua?

El llegat

1. Tria l'accepció de la paraula llegat que cregueu que és més adequada al sentit que té en aquesta pàgina i justifiqueu la vostra tria.
 - Allò que una persona deixa en herència en el testament o en el codicil.
 - Disposició per causa de mort que implica una adquisició de béns a títol particular.
 - Allò que una generació deixa en herència a una altra.
2. Fixa't en la pàgina 110:
 - Qui ha escrit el text de la pàgina 110?
 - A qui s'adreça?
 - Amb quina intenció?

Els personatges

1. Després de llegir l'explicació de l'autor sobre els personatges, quins creus que són els personatges que apareixen en la narració que no són històrics, és a dir, que no s'inspiren en personatges que hagin existit realment?
2. Com que el llibre està escrit i dibuixat com si fos un dietari, tota la narració ens arriba des del punt de vista del personatge de Jaume Ribes, tot i que a ell no el veiem mai dibuixat. A partir de la informació que apareix al llibre i de les vostres deduccions, completa la fitxa següent sobre el personatge.

Dibuix del personatge	Nom
	Edat
	Lloc de residència
	Ofici
	Aficions

	Membres de la seva família

	Personalitat
.....	
Idees polítiques	
.....	

- Quin creus que devia ser el destí final d'aquest personatge?

3. Digues els noms dels personatges que apareixen en aquestes il·lustracions, quina relació tenen amb l'adroguer i quines conseqüències va tenir per a cada un d'ells la guerra.

A

B

4. Per que creus que no apareix la imatge de l'adroguer?

Activitat de síntesi

1. Completa la taula següent amb els fets que s'expliquen en les entrades del dietari que apareixen a la primera columna. Us heu de fixar tant en el text com en les il·lustracions.

	FETS PERSONALS I DE LA VIDA QUOTIDIANA	FETS HISTÒRICS/ ARTÍSTICS/CULTURALS...
Dimecres, 12 de maig de 1706	La ciutat es queda a les fosques a causa d'un eclipsi de Sol.	Arribada de la tropa aliada i aixecament del setge del duc d'Anjou.
Dimecres, 23 de juny de 1706		
Dimarts, 17 d'agost de 1706		
Dimecres, 29 de desembre de 1706		
Dimarts, 22 de març de 1707		
Dijous, 5 de maig de 1707		
Dimecres, 25 de juliol de 1708		

Barcelona 1706-1714. Dietari d'un adroguer
Dossier de l'alumne

Dijous, 16 d'agost de 1708		
Divendres, 5 de juliol de 1709		
Dimarts, 13 de gener de 1710		
Dimarts, 29 d'abril de 1710		
Divendres, 20 de juny de 1710		
Divendres, 20 de juny de 1710		
Dilluns, 29 de desembre de 1710		
Dissabte, 2 de maig de 1711		
Dimarts, 14 de maig de 1711		

Barcelona 1706-1714. Dietari d'un adroguer
Dossier de l'alumne

Diumenge, 27 de setembre de 1711		
Dimecres, 28 d'octubre de 1711		
Dilluns, 18 de gener de 1712		
Divendres, 8 d'abril de 1712		
Dimarts, 21 de març de 1713		
Dilluns, 8 de maig de 1713		
Dilluns, 12 de juny de 1713		
Diumenge, 9 de juliol de 1713		
Dissabte, 12 d'agost de 1713		

Divendres, 6 d'octubre de 1713		
Dimecres, 17 de gener de 1714		
Dijous, 5 d'abril de 1714		
Dilluns, 9 de juliol de 1714		
Dimecres, 15 d'agost de 1714		
Dijous, 6 de setembre de 1714		
Dilluns, 10 de setembre de 1714		

- Pots elaborar una línia del temps amb els esdeveniments més destacats de la taula.

DESPRÉS DE LLEGIR

Conversa literària

Organitzeu a l'aula una conversa literària sobre el llibre, a l'estil dels clubs de lectura.

- Després de llegir el llibre, és com us l'havíeu imagina't? ²
- Creieu que us ha ajudat a conèixer millor l'època en què es desenvolupen els fets? Us heu quedat amb ganes de saber-ne més coses? Quines?
- El fet que es tracti d'un llibre amb il·lustracions, quina influència creieu que té en la lectura?
- Us han agradat els dibuixos? Per què?
- Us agradaria llegir altres obres amb aquest format d'àlbum il·lustrat? Per què?
- Us agraden les obres de ficció amb temàtica històrica? Per què?
- Creieu que per a un autor és més fàcil escriure i dibuixar una obra que se situï en l'època actual o en una època històrica passada? Per què?
- Si poguéssiu conèixer l'autor, què us agradaria preguntar-li?
- Quins són els personatges principals?
- Com reaccionen els personatges davant de la situació que viu la ciutat de Barcelona?
- Com creieu que hauríeu reaccionat vosaltres i la vostra família en una situació de guerra com la que s'explica al llibre?
- El recomanaríeu a una altra persona? Amb quins arguments?
- Creuen que és una obra ben feta?
- ...

2 Podeu consultar les respostes a les preguntes de l'apartat "Abans de llegir" per comprovar si les hipòtesis que feu abans de llegir el llibre s'han confirmat o no.

La vida a Barcelona el 1714

Feu grups i repartiu-vos els aspectes següents. Cada un dels grups, a partir de l'observació de les il·lustracions i de la informació que apareix al llibre, haurà d'elaborar un mural o una presentació il·lustrada (en paper o digital), de manera que, finalment, entre tots pugueu muntar una exposició sobre com era la vida a Barcelona durant la guerra de Successió.

A. La moda

El grup que treballi aquest aspecte, es fixarà en la manera de vestir de l'època:

- Com vestien els homes, les dones, els nens i nenes?
- Quins colors predominaven en els vestits?
- Quins colors predominaven en els vestits?
- Quins complements feien servir?
- Com anaven vestits els governants?
- Com es pentinaven els homes i les dones?
- Com era el calçat?
- ...

B. Les diversions

El grup que treballi aquest aspecte es fixarà en com passaven les estones de lleure en aquella època, en què no hi havia televisió ni internet ni telèfons mòbils:

- Quines eren les diversions preferides dels barcelonins el 1714?
- Com eren els teatres i quin tipus d'obres s'hi representaven?
- Quin tipus de gent anava a l'òpera?
- Què eren els triquets?
- Qui anava als cafès i a les tavernes?
- Quins eren els jocs més freqüents entre els adults?
- Què eren els romanços de cec?
- Quines festes hi havia i com se celebraven?
- A què jugaven els nens?
- Com se celebraven els aniversaris dels nens?
- Anava a l'òpera, la gent? Quina classe de gent?
- Es tiraven petards? En quines ocasions? Quins petards es tiraven?
- ...

C. Les cases

El grup que treballi aquest aspecte es fixarà en com vivia la gent en aquella

època, en què no hi havia ni cuines elèctriques, ni rentadores, ni la majoria dels aparells que es fan servir ara:

- Com eren les cases per fora?
- Hi havia cases de pisos a Barcelona?
- Quin era el règim d'ocupació dels habitatges (lloguer o propietat)?
- Qui vivia en una casa?
- Quantes habitacions tenia una casa, normalment?
- Com eren les cuines i quins estris s'hi feien servir?
- Com eren els vàters?
- Com s'il·luminaven les cases?
- Com eren els mobles?
- Quina mena de coberts i tovallons es feien servir?
- Com eren els llits?
- ...

D. Els comerços

El grup que treballi aquest aspecte es fixarà en què compraven i venien, i com ho feien, la gent, en aquella època en què no hi havia caixes registradores ni ordinadors.

- Quins comerços hi havia?
- Què s'hi venia en una adrogueria?
- Com era una adrogueria? Les actuals, s'hi assemblen?
- Com s'exposaven els productes?
- Com s'embalaven?
- Com es mesuraven?
- Què s'hi venia, a la farmàcia?
- Com era una farmàcia?
- Com es feia el mercat?
- Quins productes es venien al mercat?
- ...

E. Els oficis

El grup que treballi aquest aspecte es fixarà en els oficis vigents en aquella època: quins perduren? Quins han desaparegut?

- Què eren les blanqueries?
- Qui eren les bugaderes?
- Què feien els pintors?
- Què ensenyaven els mestres?

- A què es dedicaven els bastaixos?
- Com es feia el transport de persones?
- Què feien els barbers?
- Què venien els venedors ambulants?
- Què feia l'esmolet? N'heu vist mai cap?
- Qui eren les bagasses?
- Què feien els capellans?
- Què feien els militars?
- ...

F. La música

El grup que treballi aquest aspecte es fixarà en quina classe de música es devia sentir en aquell moment: quins instruments sonaven? On s'escoltava música?

- Quina mena de música s'escoltava?
- Quins instruments s'utilitzaven?
- En quins llocs s'escoltava música?
- Qui tenia accés a la música?
- A quins espectacles assistien les classes més populars?
- Qui interpretava música i en quines ocasions?
- ...

G. L'exèrcit

El grup que treballi aquest aspecte es fixarà en qui formava l'exèrcit defensor del setge, com anaven armats i com anaven vestits els militars:

- Qui formava la Coronela?
- Qui eren els fusellers de muntanya?
- Com anaven vestits els uns i els altres?
- A qui obeïen els soldats?
- Quines armes tenien?
- Com lluitaven?
- Quines guàrdies feien?
- Com es defensaven?
- ...

Càmera i... acció!

Imagineu-vos que sou els impulsors de la versió cinematogràfica del llibre i que heu de presentar un dossier a uns productors per aconseguir el finançament. Elaboreu aquest dossier, que ha d'incloure com a mínim els apartats següents:

- El títol de la pel·lícula.
- Una presentació, amb la justificació de per què penseu que la pel·lícula pot ser un èxit de taquilla.
- Actors i actrius que cregueu que serien més adequats per als papers principals.
- Un cartell publicitari de la pel·lícula.

ANNEX 1

Glossari de recursos visuals

A la part gràfica del llibre s'utilitzen una sèrie de recursos que formen part del llenguatge visual:

- **Ús del color.** Si l'autor vol crear en el lector la sensació de misèria i destrucció, fa ús del color negre i els grisos (per exemple, a la pàgina 72); en canvi, si vol crear la sensació d'opulència, alegria i disbauxa, fa ús de molts colors i de tons alegres (pàg. 26).

- **Els plans.** El pla és la representació d'un objecte, un personatge o un espai, en una imatge, que depèn de la distància entre l'ull del dibuixant i la posició en què es trobin els elements representats. El pla defineix el grau d'allunyament o aproximació que el lector té respecte a l'enquadrament seleccionat, és com l'enfocament de la càmera, de manera que ens pot mostrar des de la fulla d'un arbre a un paisatge. Els plans tenen una funció visual o estètica i, alhora, ens ofereixen possibilitats dramàtiques importants si s'utilitzen adequadament. És per això que l'autor se serveix de diferents plans per fer fixar l'atenció del lector en una cosa més general o en un detall que ell considera important. Podem trobar els tipus de plans següents:
 - **Pla general:** ens mostra l'enquadrament general de l'entorn. Les figures humanes poden no aparèixer o quedar integrades en l'escenari. Exemples: pàgines 46 i 21.
 - **Pla sencer:** és l'enquadrament que recull la figura humana de cap a peus. Pàgina 64.
 - **Pla americà:** és el pla que emmarca la figura des del cap fins als genolls o malucs. (pàg. 36)
 - **Pla mitjà:** es veu l'objecte o persona fins a la meitat (la cintura, més o menys, en el cas de les persones), com en la pàgina 16.
 - **Primer pla:** és el que ens ensenya el rostre o una altra part del cos en primer terme. Pot aparèixer un objecte tot sencer. Per exemple: pàg. 33.
 - **Pla de detall:** ens ensenya una part petita amb tot el detall, com ara un ull, un objecte petit, etc. Exemples: pàgines 17 i 70.

- **El punt de vista.** Fa referència a l'angle de visió, és a dir, el lloc des d'on es veu la imatge. Poden ser:
 - **Normal:** la mirada del personatge coincideix amb el punt d'observació; pot ser frontal, lateral... (pàgina 39).
 - **Picat:** l'autor ens ensenya la imatge des de dalt. Com en les pàgines 12, 37 i 45.
 - **Contrapicat:** la imatge se'ns mostra de baix cap a dalt; exemples: pàgines 43 i 62.

- **Expressivitat.** Per ensenyar l'estat d'ànim dels personatges, el dibuixant fa servir una sèrie de convencions:
- **Alegria:** direcció ascendent dels trets de la cara. Exemple, pàgina 29.
 - **Tristesa:** direcció descendent dels trets de la cara. Exemple, pàgina 67.
 - **Serenitat:** línies horitzontals i neutres [de la cara?]. Exemple, pàgina 36.
 - **Por, pànic:** ulls i boca molt oberts, i celles aixecades. Exemple, pàgina 65.
 - **Sorpresa:** trets arrodonits, ulls i boca oberts i celles arquejades. Pàgina 27.

